

Het doel van de les

In deze les ...

- lees ik een tekst over welke kleren de eerste mensen droegen.
- lees ik hoe je kunt ontdekken wanneer de eerste kleren ontstaan zijn.
- leer ik relaties zoals oorzaak-gevolg en doel-middel in een tekst te ontdekken.

Materiaal

Voor de leerlingen	Voor de leerkracht
<ul style="list-style-type: none"> • werkschrift 	<ul style="list-style-type: none"> • handleiding • bronnenblad 1

Tekstkenmerken

AVI- en CLIB-niveau	Soort tekst	Thema
AVI-M6 / CLIB-7	historisch – maatschappelijk – technisch – experimenteel – natuur	mode

Tekststructuur: De tekst bestaat uit zes alinea's. Hij heeft een beschrijvende structuur en is gericht op feiten. De lay-out is overzichtelijk. De tekst bevat eenvoudige verwijs- en signaalwoorden.

Taalkenmerken: De schrijver heeft een humoristische stijl. Hij maakt gebruik van zegswijzen en uitdrukkingen. De betekenis ervan kan uit de context gehaald worden. Er zijn enkele woorden die extra duiding vragen: verre voorouders, mensachtigen, wetenschappers, archeologen, balen en shirt.

Bedoeling: De schrijver heeft een dubbele bedoeling: enerzijds wil hij informeren over welke kleding onze verre voorouders droegen en anderzijds wil hij vertellen hoe wetenschappers/archeologen dat op het spoor kwamen.

Benodigde achtergrondkennis: Achtergrondkennis over de oertijd en de eerste mensachtigen helpt om de tekst beter te 'visualiseren'.

Dit thema sluit aan bij de bundel **Welke maat?** van *Op verkenning*. In Les 5 vergelijken de leerlingen kleren van bij ons met andere gebieden in de wereld.

Vragenstructuur na 3 sessies

Sessie	Opbouw vragen	Tekstgerichte vragen	Niet-tekstgerichte vragen
	Algemene begripsvragen	<p>Wat is het onderwerp van de tekst? (opd. 1a) </p> <p>Wat maakt de titel leuk? Leg uit wat je ziet. (opd. 1b) </p> <p>Hoe weten we wat mensen vroeger droegen? (opd. 2c) </p>	Hoe moeilijk of gemakkelijk kies jij kleren? Hoe komt dat? (opd. 1e)
	Belangrijke details	<p>Waarom hebben wij kleding nodig? (opd. 1c) </p> <p>Waarom hebben dieren geen kleding? (opd. 1d) </p> <p>Onderstreep in de tekst wat mensen vroeger droegen. (opd. 2a) </p> <p>Kleur in de tekst de vraag die de schrijver zich stelt. (opd. 4a) </p> <p>Kleur in de tekst: (opd. 4b) </p> <ul style="list-style-type: none"> - waarom dieren geen kleren hebben. - wanneer kleren toch wel handig zijn. <p>Hoe waren onze verre voorouders beschermd tegen koude? (opd. 4c) </p> <p>We weten niet zeker waarom onze voorouders hun vacht zijn kwijtgeraakt. Aan welke drie redenen denkt de schrijver? (opd. 4d) </p> <p>Kleur in de tekst hoe mensachtigen zich konden beschermen tegen koude. (opd. 4e) </p> <p>Gingen mensen kleren dragen omdat ze naar koudere gebieden gingen? Of gingen ze naar koudere gebieden omdat ze kleren hadden? Wat denkt de schrijver? (opd. 4f) </p> <p>Kleur in de tekst waardoor we weten wanneer mensen de eerste kleren droegen. (opd. 4g) </p> <p>Hoe ontdekten wetenschappers wanneer de eerste kleren ontstonden? (opd. 4h) </p> <p>Droegen mensen bladeren voor ze kleren droegen? (opd. 4i) </p>	

Sessie	Opbouw vragen	Tekstgerichte vragen	Niet-tekstgerichte vragen
2 	Belangrijke details	<p>Welk dier staat er afgebeeld op de tekening? (opd. 4j) </p> <p>Op welke twee manieren ontdekten archeologen dat mensen vroeger kleren droegen? (opd. 4k) </p> <p>“Dan zie je dat kleren meer zijn dan bescherming tegen de kou.” Wat bedoelt de schrijver daarmee? (opd. 4l) </p>	
2 	Betekenenissen	Zoek samen met je buur de juiste betekenis van: onze verre voorouders, mensachtigen, wetenschappers en archeologen. (opd. 5a) 	
2 	Bedoeling van de schrijver	De schrijver heeft de bedoeling ons twee dingen te leren. Welke twee? (opd. 5b) 	
2 	Afleidingen	Hoe zie je dat kleding voor iemand betekent dat hij gelovig, stoer, anders, rijk ... is? Geef voorbeelden. (opd. 5d) 	<p>Welke betekenis hebben kleren voor jou? (opd. 5c) </p> <p>Wat is jouw favoriete kleding? Waarom? (opd. 5e) </p> <p>Zet de afbeeldingen van oud naar nieuw. Nummer van 1 tot 4. (opd. 6a) </p> <p>Bespreek met je buur de opvallendste veranderingen. (opd. 6b) </p>

Mondelinge vragen

Denken-delen-uitwisselen

Lees de titel en de inleiding. Stel enkele vragen

(OPDRACHT 1):

- *Wat is het onderwerp van de tekst?*
- *Wat maakt de titel leuk? Leg uit wat je ziet.*
- *Waarom hebben wij kleding nodig?*
- *Waarom hebben dieren geen kleding?*
- *Hoe moeilijk of gemakkelijk kies jij je kleren?
Hoe komt dat?*

The screenshot shows a lesson slide with the following content:

Het begin van ... kleding

In deze les ...

- lees ik een tekst over welke kleren de eerste mensen droegen.
- lees ik hoe je kunt ontdekken wanneer de eerste kleren ontstaan zijn.
- leer ik relaties zoals oorzaak-gevolg en doel-middel in een tekst te ontdekken.

1 Lees de titel en de inleiding.

VOOR HET LEZEN

a Wat is het onderwerp van de tekst?	d Waarom hebben dieren geen kleding?
b Wat maakt de titel leuk? Leg uit wat je ziet.	e Hoe moeilijk of gemakkelijk kies jij je kleren? Hoe komt dat?
c Waarom hebben wij kleding nodig?	

Bespreek de voorspellingen met de klasgroep.

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- *Ik lees een tekst over welke kleren de eerste mensen droegen.*
- *Ik lees hoe je kunt ontdekken wanneer de eerste kleren ontstaan zijn.*
- *Ik leer relaties zoals oorzaak-gevolg en doel-middel in een tekst te ontdekken.*

Geef de leerlingen enkele **aandachtspunten** mee voor ze de tekst lezen:

- *Onderstreep in de tekst wat de mensen vroeger droegen.*
- *Omcirkel tijdens het lezen 1 tot 4 moeilijke woorden die je niet begrijpt. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.*

Lezen

De leerlingen lezen de tekst een eerste keer (**OPDRACHT 2**) en maken zelf **aantekeningen** bij de vragen.

Mondelinge vragen

Denken-delen-uitwisselen

- *Wat droegen mensen vroeger? Hoe weten we dat?*
- *Leg je moeilijke woorden uit aan je buur. Wat denkt hij dat ze betekenen?*

Bespreek klassikaal na. De antwoorden hoeven nog niet volledig te zijn na leessessie 1. Stel vragen die peilen naar de relatie met de tekst:

- *Waar las je dat in de tekst?*
- *Hoe schrijft de schrijver dat in de tekst? Lees eens een stukje voor.*

Model hoe je zelf de betekenis van woorden in een tekst nagaat.

Ik lees: En daarom baal jij morgen weer als je favoriete shirt nog in de was zit. Ik weet niet echt de betekenis van het woord shirt. Ik lees een zin terug en verder (maar die is er niet meer). Ik kan de betekenis niet achterhalen. Ik denk dat het een broekje is. Of nee, ik heb thuis T-shirts, dat is misschien wel hetzelfde, een hemdje of blouse met korte mouwen. Ik weet het niet zeker. Ik vraag het aan mijn buur of ik zoek het op in een (digitaal) woordenboek. Vraag aan een leerling: X, weet jij wat een shirt is? Ik zoek het ook even op in Van Dale: het is een hemd of overhemd.

TIP: Modellen is belangrijk in het leerproces. Als je wilt dat leerlingen goed leren begrijpend lezen, dan moet je als leerkracht het proces voordoen terwijl je hardop denkt en discussies voert met de leerlingen. Ook bij sterke lezers zullen er momenten zijn waarbij je als leerkracht opnieuw moet voordoen. Als je merkt dat de leerlingen vastlopen, brengt modellen het proces opnieuw op gang.

Observatietips tijdens sessie 1

- Loop rond in de klas.
- Observeer of de leerlingen de tekst begrijpen.
- De leerlingen praten over hun begrip van de tekst of over de moeilijkheid van het taalgebruik in de tekst.
- Luister en beoordeel wat de leerlingen begrepen hebben.

2 Lees de tekst een eerste keer. Maak aantekeningen bij de tekst.

TUJDENS HET LEZEN

a Onderstreep in de tekst wat mensen vroeger droegen.
b Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.

HET BEGIN VAN KLEDING

Elke ochtend weer vraag je het aan je ouders: "Wat moet ik aan?" Als je zelf je kleren kiest, is het toch nooit goed. De ene keer mag je geen oude broek aan en de andere keer moet het juist wel. Wat een gedoe. **Waarom hebben we kleding nodig?**

5 **Andere dieren kunnen toch ook gewoon zonder? Ooit een gnoe in een jurkje gezien of een kameel in spijkerbroek? Nou dan.**

Maar ja, een gnoe en een kameel hebben een fijne dikke vacht. Die hebben wij dan weer niet. Dus zijn kleren toch wel handig. **Zeker als het koud is.** De verre voorouders van de mensen

10 hadden ook een fijne vacht. Maar die zijn zo langzaam kwijtgeraakt. Waarom weten we niet zeker. Misschien omdat onze voorouders een tijdlang in het water leefden. Als wateraap heb je meer aan een gladde huid. Misschien omdat ze te veel last hadden van luizen en ander klein gespuis.

15 Zonder haren vinden die er niks aan. Of misschien omdat ze het anders te heet kregen als ze op de Afrikaanse savanne achter een lekker hapje aan gingen. Dat deden ze dus in hun nakie.

Toen de mensachtigen ook naar Europa en Azië gingen, kregen ze het een stuk kouder. Maar daar wisten ze wel wat op: ze

20 leenden gewoon de **vacht van een rendier of een beest** die ze gedood hadden. **De dierenvachten waren de eerste kleren.** Mensen gingen dus kleren dragen toen ze in koude gebieden terecht kwamen. Maar je kunt het ook omraaien: door kleren te dragen konden mensen in koude gebieden komen. Want zonder

25 warme kleren overleefde je daar niet.

Hoelang mensen al kleren dragen weten we **dankzij een klein kriebelig beestje**. Wetenschappers hebben uitgerekend dat zo'n 170.000 jaar geleden de **kleerluis** is ontstaan. Dat is een neefje van de hoofdluizen waar

30 de luizenmoeders op school altijd zo naar lopen te zoeken. **De kleerluis leeft op het lichaam van mensen en legt zijn eitjes in ... jawel: kleren!** Als hij dus al 170.000 jaar bestaat, moeten mensen al minstens zo lang kleren dragen. Misschien zelfs wel veel langer. Het kan

35 bijvoorbeeld ook zijn dat mensen eerst bladeren gebruikten als kleren.

Van de bladeren en de eerste dierenvellen die mensen droegen is niets teruggevonden. Maar archeologen hebben in resten van kampen uit de steentijd wel botjes gevonden met een

40 opvallende vorm. Ze zijn scherp aan één kant en hebben een gaatje aan de andere kant. Precies zoals de naalden die wij nu nog gebruiken. Daarmee kon de oermens stukken vacht aan elkaar naaien om fijnere kleren te maken. Ook vinden archeologen soms stukjes geverfde stof. Zo weten ze dat ze het in

45 de prehistorie ook belangrijk vonden om kleren mooie kleuren te geven.

Toch zie je tegenwoordig niemand meer in een hippe mammoetvacht rondlopen. De mode heeft dan ook niet stilgestaan. Vergelijk maar eens de kleren op een Egyptische,

50 een Romeinse en een middeleeuwse schilderij. Dan zie je dat kleren meer zijn dan bescherming tegen de kou. Kleren hebben ook een betekenis. Ze zeggen: ik ben een vrouw, ik ben een koning, ik ben gelovig, ik ben rijk, ik ben stoer, ik ben anders. Daarom hangen er bij jullie aan de kapstok allemaal

55 verschillende jassen. En daarom baal jij morgen weer als je favoriete shirt nog in de was zit.

Meer weten?
Steen en koud! Dat hebben alleen beesten. Een begin, Marc der Hond en Elona Gerrits, Gentseur

NA HET LEZEN

c Hoe weten we wat mensen vroeger droegen?

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over welke kleren de eerste mensen droegen.
- Ik lees hoe je kunt ontdekken wanneer de eerste kleren ontstaan zijn.
- Ik leer relaties zoals oorzaak-gevolg en doel-middel in een tekst te ontdekken.

Lezen

De leerlingen lezen de inleiding en de tekst een tweede keer (**OPDRACHT 3**). Ze lezen alinea per alinea en lossen meteen de bijbehorende vragen op.

Schriftelijke opdracht

De leerlingen beantwoorden de vragen (**OPDRACHT 4**). Dat kan in duo's waarna de vragen klassikaal besproken worden.

Model hoe je het antwoord vindt op vraag 4d en/of 4f.

Ik zoek drie redenen waaraan de schrijver denkt. Ik herlees de alinea: De verre voorouders van de mensen hadden ook een fijne vacht. Maar die zijn ze langzaam kwijtgeraakt. Waarom weten we niet zeker. In de tekst staat dus ook dat we niet zeker weten hoe dat komt.

Ik lees verder: Misschien omdat onze voorouders een tijdlang in het water leefden. De zin start met het woord 'misschien'. Dat wil dus zeggen dat je niet zeker bent. Dit is een eerste reden die ik zoek.

Ik lees nog even verder. Mogelijk staat er nog ergens het woord 'misschien' in de tekst en vind ik zo een tweede (en derde) reden. (...)

Ik wil weten of mensen kleren gingen dragen omdat ze naar koudere gebieden gingen of net omgekeerd. Ik herlees de alinea tot aan de zin: Mensen gingen dus kleren dragen toen ze in koude gebieden terecht kwamen. De schrijver lijkt te zeggen dat de mensen naar koude gebieden verhuisden en daardoor kleren gingen dragen. Maar is dat het antwoord? In de volgende zin zegt de schrijver namelijk: Maar je kunt het ook omdraaien: door kleren te dragen konden mensen in koude gebieden komen. Dus de schrijver lijkt het zelf niet echt te weten. Beide antwoorden lijken juist.

3 Lees de tekst een tweede keer. Los bij elke alinea de vragen van oefening 4 op.

4 Beantwoord de vragen.

Alinea 1 / Inleiding (r. 1-6)

a Kleur in de tekst: de vraag die de schrijver zich stelt.

Alinea 2 (r. 7-17)

b Kleur in de tekst:

 waarom dieren geen kleren hebben.

 wanneer kleren toch wel handig zijn.

c Hoe waren onze verre voorouders beschermd tegen koude?

Onze voorouders hadden een fijne vacht......

d We weten niet zeker waarom onze voorouders hun vacht zijn kwijtgeraakt. Aan welke drie redenen denkt de schrijver?

1 *Misschien omdat onze voorouders een tijdlang in het water leefden.*.....

2 *Misschien omdat ze last hadden van luizen en ander klein gespuis.*.....

3 *Misschien omdat ze het anders te heet kregen.*.....

Alinea 3 (r. 18-25)

e Kleur in de tekst:

 hoe mensachtigen zich konden beschermen tegen koude.

f Gingen mensen kleren dragen omdat ze naar koudere gebieden gingen? Of gingen ze naar koudere gebieden omdat ze kleren hadden? Wat denkt de schrijver?

De schrijver weet het zelf niet. Het kan allebei......

Alinea 4 (r. 26-36)

g Kleur in de tekst:

 waardoor we weten wanneer mensen de eerste kleren droegen.

h Hoe ontdekten wetenschappers wanneer de eerste kleren ontstonden?

Omdat de kleeerluis al meer dan 170.000 jaar bestaat, moeten mensen al minstens zo lang kleren dragen......

i Mensen droegen bladeren voor ze kleren droegen: waar / niet waar / **niet zeker**

Alinea 5 (r. 37-46)

k Op welke twee manieren ontdekten archeologen dat mensen vroeger kleren droegen?

1 *Archeologen hebben in resten van kampen uit de steentijd botjes met een opvallende vorm gevonden. Het zijn een soort naalden.*.....

2 *Ook vinden archeologen soms stukjes geveerde stof.*.....

Alinea 6 (r. 47-56)

l "Dan zie je dat kleren meer zijn dan bescherming tegen de kou." (r. 50-51) Wat bedoelt de schrijver daarmee?

Kleren hebben ook een betekenis. Ze zeggen wie je bent......

Mondelinge vragen

Denken-delen-uitwisselen

Bespreek de antwoorden waarover de leerlingen zelf twijfelen. Stel bijkomend enkele vragen en leg de relatie met de tekst:

- Waar staat het in de tekst?
- Welke woorden gebruikt de schrijver?
- Hoe lees je dat in de tekst?
- Hoe kun je zaken aanduiden in de tekst om daarna het antwoord te formuleren?

Observatietips tijdens sessie 2

Observeer of de leerlingen de tekst begrijpen. De leerlingen praten over hun begrip en de taal van de tekst op een dieper niveau. Luister en beoordeel wat de leerlingen begrepen hebben.

Schrijf de **doelen** van de les op bord:

- Ik lees een tekst over welke kleren de eerste mensen droegen.
- Ik lees hoe je kunt ontdekken wanneer de eerste kleren ontstaan zijn.
- Ik leer relaties zoals oorzaak-gevolg en doel-middel in een tekst te ontdekken.

Lezen

Laat de leerlingen de tekst een derde keer lezen (**OPDRACHT 5**).

Mondelinge vragen

Klasgesprek

- Wat betekenen: onze verre voorouders – mensachtigen – wetenschappers – archeologen?
- De schrijver heeft de bedoeling ons twee dingen te leren. Welke twee?
- Welke betekenis hebben kleren voor jou?
- Hoe zie je dat kleding voor iemand betekent dat hij gelovig, stoer, anders, rijk ... is? Geef voorbeelden.
- Wat is jouw favoriete kleding? Waarom?

Gespreksopdracht

Laat leerlingen in duo samenwerken en geef de opdracht (**OPDRACHT 6**).

Zet de afbeeldingen van oud naar nieuw. Bespreek met je buur de opvallendste veranderingen in de mode doorheen de jaren. (**bronnenblad 1**)

5 Lees de tekst een derde keer.

TJUDENS HET LEZEN

a Zoek samen met je buur de juiste betekenis van:

onze verre voorouders – mensachtigen – wetenschappers – archeologen

NACHET LEZEN

b De schrijver heeft de bedoeling ons twee dingen te leren. Welke twee dingen?

c Welke betekenis hebben kleren voor jou?

d Hoe zie je dat kleding voor iemand betekent dat hij gelovig, stoer, anders, rijk ... is? Geef voorbeelden.

e Wat is jouw favoriete kleding? Waarom?

6 Bekijk de afbeeldingen.

a Zet de afbeeldingen van oud naar nieuw. Nummer van 1 tot 4.

b Bespreek met je buur de opvallendste veranderingen.

3

2

4

1

Evaluatie

Klasgesprek

Evalueer de les- en leerdoelen.

- Hoe gaan archeologen te werk om te weten welke kleding mensen vroeger droegen?
- Waarom hechten mensen zo veel belang aan kleren?

Kleding door de jaren heen

De oertijd

De Romeinse tijd

De jaren 60

Vandaag

Het begin van ... kleding

In deze les ...

- lees ik een tekst over welke kleren de eerste mensen droegen.
- lees ik hoe je kunt ontdekken wanneer de eerste kleren ontstaan zijn.
- leer ik relaties zoals oorzaak-gevolg en doel-middel in een tekst te ontdekken.

1 Lees de titel en de inleiding.

VOOR HET LEZEN

- a Wat is het onderwerp van de tekst?
- b Wat maakt de titel leuk? Leg uit wat je ziet.
- c Waarom hebben wij kleding nodig?
- d Waarom hebben dieren geen kleding?
- e Hoe moeilijk of gemakkelijk kies jij je kleren? Hoe komt dat?

2 Lees de tekst een eerste keer. Maak aantekeningen bij de tekst.

TIJDENS HET LEZEN

- a Onderstreep in de tekst wat mensen vroeger droegen.
- b Omcirkel 1 tot 4 moeilijke woorden. Schrijf erbij wat jij denkt dat ze betekenen.

HET BEGIN VAN KLEDING

Elke ochtend weer vraag je het aan je ouders: “Wat moet ik aan?” Als je zelf je kleren kiest, is het toch nooit goed. De ene keer mag je geen oude broek aan en de andere keer moet het juist wel. Wat een gedoe. **Waarom hebben we kleding nodig?**

- 5 **Andere dieren kunnen toch ook gewoon zonder? Ooit een gnoe in een jurkje gezien of een kameel in spijkerbroek? Nou dan.**

Maar ja, een gnoe en een kameel hebben een fijne dikke vacht.

Die hebben wij dan weer niet. Dus zijn kleren toch wel handig.

Zeker als het koud is. De verre voorouders van de mensen

- 10 hadden ook een fijne vacht. Maar die zijn ze langzaam kwijtgeraakt. Waarom weten we niet zeker.

Misschien omdat onze voorouders een tijdlang in het water leefden. Als wateraap heb je meer aan een gladde huid. Misschien omdat ze te veel last hadden van luizen en ander klein gespuis.

- 15 Zonder haren vinden die er niks aan. Of misschien omdat ze het anders te heet kregen als ze op de Afrikaanse savanne achter een lekker hapje aan gingen. Dat deden ze dus in hun nakie.

Toen de mensachtigen ook naar Europa en Azië gingen, kregen ze het een stuk kouder. Maar daar wisten ze wel wat op: ze
20 leenden gewoon de **vacht van een rendier of een beer** die ze gedood hadden. **De dierenvachten waren de eerste kleren.** Mensen gingen dus kleren dragen toen ze in koude gebieden terechtkwamen. Maar je kunt het ook omdraaien: door kleren te dragen konden mensen in koude gebieden komen. Want zonder
25 warme kleren overleefde je daar niet.

Hoelang mensen al kleren dragen weten we **dankzij een klein kriebelig beestje**. Wetenschappers hebben uitgerekend dat zo'n 170.000 jaar geleden de **kleerluis** is ontstaan. Dat is een neefje van de hoofdluis waar
30 de luizenmoeders op school altijd zo naar lopen te zoeken. **De kleerluis leeft op het lichaam van mensen en legt zijn eitjes in ... jawel: kleren.** Als hij dus al 170.000 jaar bestaat, moeten mensen al minstens
35 bijvoorbeeld ook zijn dat mensen eerst bladeren gebruikten als kleren.

Van de bladeren en de eerste dierenvellen die mensen droegen is niets teruggevonden. Maar archeologen hebben in resten van kampen uit de steentijd wel botjes gevonden met een
40 opvallende vorm. Ze zijn scherp aan één kant en hebben een gaatje aan de andere kant. Precies zoals de naalden die wij nu nog gebruiken. Daarmee kon de oermens stukken vacht aan elkaar naaien om fijnere kleren te maken. Ook vinden archeologen soms stukjes geverfde stof. Zo weten ze dat ze het in
45 de prehistorie ook belangrijk vonden om kleren mooie kleuren te geven.

Toch zie je tegenwoordig niemand meer in een hippe mammoetvacht rondlopen. De mode heeft dan ook niet stilgestaan. Vergelijk maar eens de kleren op een Egyptische,
50 een Romeinse en een middeleeuwse schildering. Dan zie je dat kleren meer zijn dan bescherming tegen de kou. Kleren hebben ook een betekenis. Ze zeggen: ik ben een vrouw, ik ben een koning, ik ben gelovig, ik ben rijk, ik ben stoer, ik ben anders. Daarom hangen er bij jullie aan de kapstok allemaal
55 verschillende jassen. En daarom baal jij morgen weer als je favoriete shirt nog in de was zit.

Meer weten?

Van oerknal tot robot: alles heeft een begin, Marc ter Horst en Eliane Gerrits, Gottmer

NA HET LEZEN

c Hoe weten we wat mensen vroeger droegen?

- 3 Lees de tekst een tweede keer.
Los bij elke alinea de vragen van oefening 4 op.

- 4 Beantwoord de vragen.

Alinea 1 / Inleiding (r. 1-6)

- a Kleur in de tekst: de vraag die de schrijver zich stelt.

Alinea 2 (r. 7-17)

- b Kleur in de tekst:
 waarom dieren geen kleren hebben.
 wanneer kleren toch wel handig zijn.
- c Hoe waren onze verre voorouders beschermd tegen koude?

Onze voorouders hadden een fijne vacht.

- d We weten niet zeker waarom onze voorouders hun vacht zijn kwijtgeraakt.
Aan welke drie redenen denkt de schrijver?

1 *Misschien omdat onze voorouders een tijdlang in het water leefden.*

2 *Misschien omdat ze last hadden van luizen en ander klein gespuis.*

3 *Misschien omdat ze het anders te heet kregen.*

Alinea 3 (r. 18-25)

- e Kleur in de tekst:
 hoe mensachtigen zich konden beschermen tegen koude.
- f Gingen mensen kleren dragen omdat ze naar koudere gebieden gingen?
Of gingen ze naar koudere gebieden omdat ze kleren hadden? Wat denkt de schrijver?

De schrijver weet het zelf niet. Het kan allebei.

Alinea 4 (r. 26-36)

- g Kleur in de tekst:
 waardoor we weten wanneer mensen de eerste kleren droegen.
- h Hoe ontdekten wetenschappers wanneer de eerste kleren ontstonden?

Omdat de kleerluis al meer dan 170.000 jaar bestaat, moeten mensen al minstens zo lang kleren dragen.

- i Mensen droegen bladeren voor ze kleren droegen: waar / niet waar / **niet zeker**.
- j Welk dier staat er afgebeeld op de tekening? *een mammoet*

Alinea 5 (r. 37-46)

k Op welke twee manieren ontdekten archeologen dat mensen vroeger kleren droegen?

- 1 *Archeologen hebben in resten van kampen uit de steentijd botjes met een opvallende vorm gevonden. Het zijn een soort naalden.*
- 2 *Ook vinden archeologen soms stukjes geverfde stof.*

Alinea 6 (r. 47-56)

l “Dan zie je dat kleren meer zijn dan bescherming tegen de kou.” (r. 50-51)
Wat bedoelt de schrijver daarmee?

Kleren hebben ook een betekenis. Ze zeggen wie je bent.

5 Lees de tekst een derde keer.

TIJDENS HET LEZEN

a Zoek samen met je buur de juiste betekenis van:

onze verre voorouders – mensachtigen – wetenschappers – archeologen

NA HET LEZEN

- b De schrijver heeft de bedoeling ons twee dingen te leren. Welke twee dingen?
- c Welke betekenis hebben kleren voor jou?
- d Hoe zie je dat kleding voor iemand betekent dat hij gelovig, stoer, anders, rijk ... is? Geef voorbeelden.
- e Wat is jouw favoriete kleding? Waarom?

6 Bekijk de afbeeldingen.

- a Zet de afbeeldingen van oud naar nieuw. Nummer van 1 tot 4.
- b Bespreek met je buur de opvallendste veranderingen.

3

2

4

1